

A mi ezerévünk.

Ki fősíkra jutott, — hova néz? Föl s vissza.
Az útra, mely könnyét s verítékét issza.
Összeveszett bokrok, — zord terebélyekre,
Halálos mélységek, — rém-meredélyekre,
Miken talpa, karja vérbe serkedt, bomlott,
S lihegő kebelével áhítja az ormot.

Létünk századai e vérontó gátak,
Népek torlaszai, mik útunkban álltak.
Nekünk ingyen, könnyen nem jött soha semmi,
Minden nyomot véren, könnyen kellett venni.
Majd belőlünk lettek szirtfalak, védbástyák,
Hogy kik loptak, téptek: azokat ne bántsák.

Följutottunk mégis; habár nem tetőre;
De egy ilyen fősík elég egyelőre.
S innen a földgömbnek kezdünk már látszani,
Messzi kitetszenek Kárpát hegylánczai.
Hírt vesz a mindenség a kicsi rónáról,
A nagy öt világrész ma mind ide bámúl...

Keblünk hál'adással csordulatig telik,
Buzgásink az eget áldással szeldelik.
S nyugvó gyönyörünkön mély tünődés támad:
Mi is tartja hát fenn imádott hazánkat?
Vakeset vagy csoda? Végzés? Ós, isteni?
S az igéző talányt így kezdem fejteni:

Mi a földi nagyság ismertető jele?
Teremtőképesség; azzal lenni tele.
Nemzetek, királyok, dalnokok, művészek
E nélkül nyomtalan semmivé enyésznek.
Etele fajában több forrott, mint másban,
S árpád meg-megújul sok ezer fiában.

A legelső magyar, akárhol született,
 Nem ismerhetett csak független életet;
 Járom, bilincs, rabság? Nem tudhatta mi a',
 Merni, tenni termett minden ia fia.
 Sírból is kitörni s folytatni a régít:
 Ezer esztendőkön ez húzódik végig.

Mért halt Álmos önként az új hon határán?
 Mért menté meg Dezső Károlyt élte árán?
 Mi ragadta Zrinyit mártyni föntségbe?
 Szent dühben Dugonics mért rohant mélységbe?
 Mért fogadta szemben Kont a hóhér bárdot?
 Szondy Jurisicsesal veszni miért szállott?

Mért öltözött Kemény Hunyadi vértjébe?
 S feszültek eszmék tüzes keresztjére
 Rákóczi és Kossuth s a szent tizenhárom
 Szabadság sírján épült Golgotákon?
 Mért tudtak elégni ötlekük máglyáján
 Teleki, Széchenyi s névtelen akárhány?

Semmiség révén is tántorgott ez ország,
 Tulajdon fiai összemarczangolták,
 Kiállotta dühét töröknek, tatárnak,
 Csókáktól fehérlett, vérözöntől áradt.
 S nincs a történetnek oly ragyogó tette,
 Melynek hasonlóját a magyar nem tette.

Virág, ember, állat: faja van mindennek,
 A jobbak kiválnak, a gyarlók lemennek;
 S kin az ég szeme is gyönyörködve ragyog,
 Azok lesznek dicsők, választottak, nagyok.
 Nem örült rajongás, ezer éves tény, hit:
 Szereti az Isten az ő magyar népit!

Mely más annyi fajnak lett temető gödre:
 Öröklét alapját rakta ez e rögre.
 Mert mikor ír kellett a beteg Nyugatba,
 Keletről az Isten a mi vérünk' adta.
 S élethalál-harczban láz-birokban vélünk
 Erőre kapott az, mi is ime élünk!

Ezredik kikelet, ezeredik tavasz,
 Boldog önézetté magasul a panasz;

Bősz tusakodások, vészfelhők bortú
Diadalívekké kezdenek kigyúlni:
Virágerdővé lesz a gond rengetege,
Örömrriadallá a bú fergetege.

Ti bérczek ti völgyek, ti végtelen síkok,
Félisteneinket fedező szent sírok,
Nyilatkozatok meg! Egek kárpitjai,
A tündöklő tábort lássuk leszállani!
E fölséges érzés őket is fűrössze,
Mennyei mámorban ölelkezzünk össze!

Ébredj fel Petőfi! Minden magyar talpon,
Egy földrengető dalt tőled vár, hogy halljon!
Itt az idő, rajta! Most vagy soha, zengjed:
Ki is volt, mivé lett, mért örül e nemzet?
Nekünk, maiaknak, külön hangunk nincsen:
Ünnepünk s hazánkat áldd meg örök Isten!

E. KOVÁCS GYULA.